

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ירושלים, י"ט באדר ב' התשע"ט
26 בפברואר 2019

לכבוד
באי-כח רשימות המועמדים לכנסת ה-21
ונציגי רשימות המועמדים לעניין תעמולת הבחירות

שלום רב,

הנדון: שידורי תעמולת הבחירות ברדיו ובטלוויזיה – דגשים והבהרות

היום, 26.03.2019, החלו שידורי תעמולת הבחירות ברדיו ובטלוויזיה, לפי סעיפים 15 ו-15א בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה, או החוק). לאחר צפייה מוקדמת בתשדירים מכוח סעיף 15א(3) לחוק – אבקש להביא בפניכם מספר דגשים והבהרות, כדלקמן:

דיוק בתרגום

1. בתשדירים שנכלל בהם דיבור, או כיתוב ביותר משפה אחת, וניתן להבין כי הכיתוב מהווה תרגום משפה אחת לשפה אחרת (למשל: מהשפה העברית לערבית, או ההפך), יש להקפיד על דיוק בתרגום, שכן הצגת טקסטים שונים עלולה להטעות את הבוחרים בהבנת המסר.

שימוש בחיילים, בחללים, בפצועים שהשתייכו לכוחות הביטחון, או בנפגעי פעולות איבה

2. סעיף 2ב לחוק דרכי תעמולה מורה אותנו כדלקמן:

"2ב. (א) לא ייעשה שימוש בתעמולת בחירות בשמו או בדמותו של איש כוחות הביטחון שנפצע או שנהרג עקב היותו איש כוחות הביטחון, או בשמו או בדמותו של נפגע פגיעת איבה, בלא הסכמתו בכתב, ואם אינו בחיים – בלא הסכמת בן משפחתו בכתב ובלבד שבן משפחה אחר לא התנגד לכך בכתב.

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

(ב) לא ייעשה שימוש בתעמולת בחירות בצבא הגנה לישראל באופן העשוי ליצור רושם כי צבא ההגנה לישראל מזוהה עם מפלגה או עם רשימת מועמדים; אין בסעיף קטן זה כדי למנוע ממפלגה או מרשימת מועמדים להביע תמיכה בצבא ההגנה לישראל.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע באיסורים ובהגבלות הקבועים בכל דין לגבי השתתפות כוחות הביטחון בתעמולה מפלגתית או לגבי פגיעה בפרטיות.

3. אבקשכם להקפיד על אי-שילוב חיילים בתעמולת הבחירות מצדכם (עיינו: החלטותיי בתב"כ 13/21 מפלגת העבודה נ' הליכוד (18.02.2019); ובתב"כ 24/21 הליכוד נ' כחול לבן (21.03.2019)). יתר על כן, יש להקפיד על אי-שילוב נפגעי פעולות איבה או שימוש בשם או דמותם של אנשי כוחות הביטחון שנפצעו או נהרגו – ללא הסכמתם, או אם אינם בין החיים, בלא הסכמתם בכתב של בני משפחתם.

אציין כי ככל שאסבור, במהלך הצפייה או ההאזנה לשידורי התעמולה, כי האמור אינו מתקיים, אאלץ להורות על קטיעת התשדיר והסרת התוכן המפר ממנו. לצורך היעילות ומניעת הוצאות מיותרות לרשימות המועמדים, אבקשכם כי ככל שיש ספק, תעבירו לממונה על שידורי התעמולה בוועדת הבחירות המרכזית (להלן: הוועדה) את ההסכמות הנדרשות בכתב, יחד עם העברת התשדיר לאישור, כדי שיהיה בפני בעת הצפייה.

שימוש בילדים

4. סעיף 2 לחוק דרכי תעמולה קובע כדלהלן:

"לא ישותף בתעמולת בחירות ילד שגילו מתחת לגיל 15; לענין זה, "שיתוף", בתעמולת בחירות – למעט שימוש, בתעמולת בחירות, בצילום או בהקלטה שבהם מופיע ילד בפעילות שגרתית."

אזכיר כי שיתוף ילדים מתחת לגיל 15 בתעמולת בחירות הינו **אסור**, וכי גם הסכמת הילדים או ההורים אין בה כדי לרפא את ההפרה. משכך, ככל שיהיה ספק בנידון דידן, אורה על מחיקת הקטע הרלוונטי, אלא אם כן תועבר לי, עם השידור, אסמכתא לכך שהמופיעים בתשדיר אינם ילדים מתחת לגיל 15.

פגיעה בזכויות יוצרים או בפרטיות

5. במספר תשדירים שהובאו בפניי, הובאו קטעים מתוך תכניות טלוויזיה המוגנות בזכויות יוצרים, ללא הסכמת בעל הזכויות כדן. אבקש להבהיר כי אין בכוונתי לאשר תשדירים שמהווים, על פניהם, פגיעה בקניינו הרוחני של צד שלישי, ללא הסכמתו בכתב.

6. מעבר לכך, בתשדירים הנ"ל ובמקרים נוספים הובאו דמויות או סרטונים של צדדים שלישיים, שאינם לוקחים חלק בבחירות, ללא הסכמתם. שימוש זה עלול לפגוע בפרטיות המצולמים לפי סעיף 2(4) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. גם במקרים אלו יש לתת את הדעת לכך שהפרת החוק האמור עלולה להוות עוולה אזרחית ולהעמיד את רשימת המועמדים בסיכון. אבקש איפוא להקפיד על כך, ובמידת הצורך להעביר לממונה על שידורי התעמולה בוועדה, ביחד עם התשדיר, אישור מצד המצולם לשימוש בדמותו או בקולו.

התחשבות במצב הביטחוני

7. באחד התשדירים שהונח בפניי, שולבה צפירה המדמה אזעקה. נוכח המצב הביטחוני ששורר בימים אלה, צפירה זו עלולה לגרום לבהלה בציבור, ולכן הוריתי על הסרתה. אציין כי גרימת בהלה שלא לצורך היא אחד החריגים המוכרים לחופש הביטוי (עיינו: Schenck V US, 249 (1919) U.S 47, שאוזכר מספר פעמים בפסיקה הישראלית: בג"ץ 73/53 קול העם נ' שר הפנים, פ"ד ז, 889 (1953); בג"ץ 7052/03 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים, פ"ד סא (2) 202 (2006)).

לסיכום

8. אכן, הפסיקה הכירה בתשדירי התעמולה שירות חיוני, שהוא חלק מההליך הדמוקרטי במסגרתו מוגשמות הזכויות לבחור ולהיבחר. שידורי הבחירות מבטאים את חופש הביטוי הפוליטי, שהיקפו רחב ביותר בתקופת בחירות. במיוחד כך בדמוקרטיה ייצוגית, הנשענת, בין השאר, על זכותם של האזרחים לבחור את נציגיהם לניהול המדינה. בהקשר זה מוסכם כי אין ערך לדמוקרטיה ללא חופש ביטוי ומבלי שיתקיים אותו "שוק" של דעות ורעיונות אשר מכוחו יוכלו האזרחים לבחור את אלה בעלי העמדות המתאימות ביותר, לגישתם, לייצוגם בפרלמנט (עיינו: בחוות דעתו של הנשיא א' גרוניס בבג"צ 236/13 עוצמה לישראל נ' יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת (15.01.2013)).

יחד עם זאת מובן שאין בכך כדי להכשיר במסגרת התשדירים עבירה על החוק או פגיעה באינטרס חיוני, כגון: שמירה על שלום הציבור, רגשותיו וביטחונו (בסייגים שהתוותה הפסיקה).

9. הנה כי כן כדי למנוע אי נעימויות, והוצאות מיותרות של רשימות המועמדים, אבקשם להקפיד על עמידה בכל הוראות הדין וחוק דרכי תעמולה בפרט וכן במה שמתחייב מהחלטות יושבי-ראש הוועדה לתקופותיהם ומהנחיותיי, כך שניתן יהיה להעביר את מסרי הרשימות באופן מכבד, יעיל ומהיר, וללא הליכים משפטיים מיותרים.

10. לא אוכל לסיים מכתבי זה ללא הכללת בקשה אישית, שאף הובאה בפני סגניי בישיבת נשיאות שהתקיימה היום. בתקופה סוערת זו, ביטחונית ופוליטית, אודה אם תנחו את מפקי התשדירים ואת מנהלי מסעות הבחירות (הקמפיין), לעשות מאמץ להפחית את הלהבות ההדדיות, ולהעביר תשדירים אשר ישקפו את מסריכם וזאת ללא התלהמות או פגיעה ברגשות הציבור. דומני שקהל הבוחרות והבוחרים יעריך את הדבר, ויהיה נאות לקבל בנסיבות אלה את המסר התעמולתי ביתר שאת.

בברכה,
חנן מלצר, שופט
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-21

העתקים : המנהלת הכללית לוועדה – עו"ד אורלי עדס
 הסגנים ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית
 חברי ועדת הבחירות המרכזית
 היועץ המשפטי לוועדה – עו"ד דין ליבנה
 הממונה על שידורי התעמולה – מר אבי פירסט